

ØD og arbejderflertallet

Folkesocialisten
nr 8, sept 85

Landsmødets opvurdering af ØD var tiltrængt. Men begrundelsen – at det ville lette et kompromis med Socialdemokratiet om en alternativ økonomisk kriseløsning – var for taktisk snæver (hvilket kan hænge sammen med det »forhastede og stille« forspil).

Man begrundede ikke ændringen ved at fremhæve ØDs langsigtede strategiske værdi, som et afgørende middel til en trinvis ekspropriation af den private ejendomsret. Man kritiserede ikke partiets hidtidige programmateriale om virksomhedsdemokrati for at bygge på en ydre og tilfældig sideordning af arbejdspladsdemokrati (AD), økonomisk demokrati (ØD) og kapitalstyring.

En sideordning, som »overser« den indre sammenhæng, at ejendomsretten er årsag og ledelsesretten virkning; og dvs. »overser«, at en ophævelse af arbejdsgivernes dispositionsret over produktionsmidlerne og herunder ledelsesretten over varen arbejdskraft forudsætter et opgør med deres ejendomsret.

En ophævelse af den private ejendomsret (ØD) og af markedsøkonomiens dominans (kapitalstyring) er socialistiske midler, som skaber forudsætningen for udviklingen af arbejderstyrede virksomheder (AD), som er en del af det socia-

listiske mål om selvforvaltning.

AD og ØD er ikke sideordnede strukturelt set, og de kan heller ikke være samtidige, hvis overgangen til socialismen tænkes som en længere proces (til forskel fra en revolutionsdrøm om et enkelt samlet slag).

ØDs styringsmidler vil først vise sig efter en generations tid, når ØD-fondene begynder at vinde dominans over den private sektor; og det hjælper jo ikke et arbejderflertals kriseløsning under de første valgperioder (at ØD kan lette arbejdernes accept af en hård indkomstpøolitik vedrører ikke styringsfunktionen og deres accept kan også nåes med anden lokkemad).

Hvis man vil have styringsmidler under de første arbejderflertal, som kan redde den solidariske kriseløsning igennem og dermed sikre arbejderflertallets politiske overlevelse, ja så må man efter mit skøn finde de andre programpunkter frem fra SF's økonomiske politik.:

- en samfundsovertagelse af banker, sparekasser og forsikringsselskaber (og pensionsfonde) for at få styr på finanskapitalen.
- en begyndende nationalisering af nøgleindustrier i den private sektor og en ny øget offentlig produktion for at få

mere styr på industrikapitalen.

- en selektiv industripolitik, dels gennem særlige erhvervsstøtteordninger og målrettet afgiftspolitik.
- en inkomstpøolitik samordningspolitik gennem skattereform, løn- og prisstyring og differenteret forbrugsskat for i højere grad at målrette værditilvækstens investeringsformer.

Siden disse punkter ikke kom op på landsmødet, må de vel stadig stå til troende som krav, der ikke kan lave kompromis på. Og det er jo et problem for et kommende arbejderflertal; for socialdemokraterne vil næppe være med til en så drastisk beskæring af kapitalens friheder.

Hans Jørgen Vodsgård
medlem af SF-Århus
medredaktør af PRAKSIS

(Forkortet af red.).

Undskyld

Udsendelse af dette nummer af Folkesocialisten er desværre blevet forsinket med ca. en uge. Det beklager vi!

Næste nummer kommer til tiden i oktober, d.v.s. omkring den 18. oktober.